

SENJA
KOMMUNE

Planprogram for Kommunedelplan for, klima, miljø og energi 2022-2032

Vedtatt i Senja kommunestyre (KST sak 149/2022)
den 15. desember 2022.

Innhold

Forord.....	3
1. Innledning.....	4
1.1 Rammer og premisser	4
1.2 Kobling til prosjekt DRIVKRAFT.....	5
2. Status og utfordringer	6
2.1 Klima	6
2.2 Utslipp og opptak av klimagasser lokalt.....	7
2.3 Energi.....	8
2.4 Miljø og naturmangfold.....	10
3. Rammer og premisser	10
3.1 Internasjonale rammer.....	10
3.2 Nasjonale føringer	11
3.3 Regionale føringer	12
4 Sentrale tema for klima-, miljø- og energiarbeidet i Senja kommune.....	12
4.1 Formål med kommunedelplan for klima, miljø og energi.....	12
4.2 Klimagassutslipp	13
4.3 Energi.....	13
4.4 Klimatilpasning	13
4.5 Bevisstgjøring	13
5 Organisering og planprosess	13
5.1 Organisering	13
Styringsgruppe.....	13
Administrativ organisering	13
Prosjekt DRIVKRAFT.....	14
Referansegrupper og aktører	14
5.2 Medvirkning	14
5.3 Utredninger	15
5.4 Fremdriftsplan	16

Forord

Klimaet på jorda er i ferd med å endre seg. Klimaprofil for Troms viser at gjennomsnittlig årstemperatur i Troms er beregnet å øke med cirka 5,0 °C frem mot 2100. Negative effekter som ekstrem nedbør, regnflom, stormflo og økt fare for jord og sørpeskred er en del av det kommunene står foran i årene som kommer. Uavhengig av om man klarer å redusere klimagassutslippene eller ikke må kommunene forberede seg på å håndtere disse endringene.

På nasjonalt nivå har Norge forpliktet seg til å redusere utslippet av klimagasser med 55 prosent innen 2030. Norske kommuner må være forberedt på å bidra til å nå dette målet gjennom å redusere sine klimautslipp og arbeide konkret for reduksjon i sine kommuner.

Senja kommune har gjennom kommuneplanens samfunnsdel satt seg mål om å ha en miljø-, klima- og arealpolitikk som sikrer dagens og kommende generasjoners behov og valgmuligheter. Kommunen har også erklært klimakrise og fattet vedtak om at man ønsker å innføre klimabudsjett innen 2022 (kommunestyre sak 42/2020).

Som et grunnlag for å bidra til å oppnå kommunale og nasjonale mål er det viktig at kommunen har oversikt over lokale miljø- og klimautfordringer, og hvilke tiltak som kan være mulig å gjennomføre i egen kommune.

En kommune som tar miljø og klima på alvor, og jobber systematisk med problemstillingen, er også en kommune som tar befolkning og næringsliv på alvor. Mange innbyggere, og særlig de unge, ønsker å bo i en klimabevisst kommune. Næringslivet vil måtte imøtekomme stadig strengere krav til bærekraft og miljømessig drift, men kan også oppnå konkurransefordeler ved grønn omstilling.

I forbindelse med kommunens planstrategi 2020-2023 er det vedtatt at det skal utarbeides kommunedelplaner som setter miljø, klima og energispørsmål på den lokalpolitiske dagsorden. Planprogrammet er oppstartdokumentet til denne planen – og setter rammene for arbeid med kommunedelplan for klima- miljø og energi i Senja kommune. Hensikten med planprogrammet er å gjøre rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning og hvilke utredninger som skal gjennomføres.

Kommunedelplan for klima, miljø og energi er et strategisk arbeid med ambisjon om å være engasjerende og mobiliserende for både kommuneorganisasjonen og kommunesamfunnet.

Ordfører/rådmann

1. Innledning

Senja kommune ble ny kommune i 2020 etter sammenslåing av de fire kommunene Berg, Lenvik, Torsken og Tranøy. I samfunnsplan for perioden 2020-2030 har kommunen satt seg mål om å jobbe aktivt for å fremme:

- bedre folkehelse
- økt befolkningsvekst og bostedsattraktiviteten i hele kommunen
- økt tilgang på kompetent og stabil arbeidskraft
- sikre gode tjenestetilbud for alle innbyggerne
- en bærekraftig kommuneøkonomi (og bærekraftig ressursbruk).

Senja kommune slår fast at kommunen skal ha en miljø-, klima- og arealpolitikk som sikrer dagens og kommende generasjoners behov og valgmuligheter. Senja kommune som organisasjon skal ha en klar miljøprofil.

De opprinnelige fire kommunene deltok i et interkommunalt prosjekt (Sørreisa, Lenvik, Tranøy, Berg, Torsken) som utarbeidet kommunale klima- og energiplaner rundt 2009. Det synes ikke å være gjort rullinger etter dette og plandokumentene er utdaterte og blir derfor ikke benyttet som grunnlag i planprosessen.

1.1 Rammer og premisser

Kommunedelplan for klima, miljø og energi skal ha søkelys på klima- og energirelaterte tiltak. Planen skal beskrive kommunens klimagassutslipp og peke på mulige tiltak som kan redusere utslipp innenfor kommunens grenser.

Kommunedelplanen skal utarbeides som en overordnet temaplan, med mål, strategier og handlingsplan etter plan- og bygningslovens prosesskrav til en kommunedelplan. Varsel om oppstart av arbeidet med kommunedelplanen for klima, miljø og energi gjøres samtidig med at planprogrammet legges ut på offentlig ettersyn.

Kommunedelplanen for klima, miljø og energi vil ikke være juridisk bindende, men skal være et viktig grunnlag for avgjørelser som kan ha betydning for energi- og klimatiltak. Planen skal beskrive hvordan kommunen skal bidra til å oppnå nasjonale klimamål og FNs bærekraftsmål, samtidig som kommunen oppfyller sine egne ambisjoner og mål knyttet til klima- og bærekraftsmål.

Planen skal være strategisk innrettet, og bygge på grundige analyser av nåsituasjon. Planen skal synliggjøre kommunens utfordringer og muligheter. Det skal utarbeides overordnede føringer og strategier for hvordan man skal arbeide med klima-, miljø- og energitiltak og sette klare mål for klima, miljø og energi i kommunen. Planen skal gi en overordnet oversikt over kommunens energiforbruk og -behov, totale klimautslipp i kommunen, samt bidrag fra egen drift.

Det skal utarbeides en handlingsplan med konkrete tiltak som skal revideres årlig i forbindelse med kommunes handlingsdel med økonomiplan. På sikt skal det utarbeides klimaregnskap for kommunen

1.2 Kobling til prosjekt DRIVKRAFT

Senja kommune er prosjekteier for prosjektet «DRIVKRAFT – Ungdom og næringsliv i klima-, miljø- og energiplanlegging for bærekraftige distriktskommuner». Prosjektet er et innovasjonsprosjekt i offentlig sektor, finansiert av forskningsrådet.

DRIVKRAFT tar utgangspunkt i distriktskommunenes utfordringer og muligheter innen klima-, miljø- og energiplanlegging. Samtidig som distriktskommuner må håndtere lange avstander, nedgang i folketall og at unge flytter fra kommunene, må kommunene også klare å forene ambisjoner om bærekraft og overgang til fornybar energi med å ha et lønnsomt og stabilt næringsliv.

Samarbeidspartnerne i prosjektet er i tillegg til Senja, kommunene Vestvågøy og Vågan i Lofoten, samt Lofotrådet, UiT Norges Arktiske Universitet, Delft University of Technology og Nordavind Utvikling. Prosjektet skal videre koble på ungdom og næringsliv.

Både Senja, Vestvågøy og Vågan kommune har utfordringer knyttet til klimaomstilling og økt bruk av fornybar energi. Alle tre kommunene er i gang med eller skal utarbeide Klima-, miljø og energiplan, og har klare forventninger om at de nye planene skal være solide og handlingsrettede. Kjernen i DRIVKRAFT er nettopp å realisere disse ambisjonene gjennom å få innbyggerne og næringslivet med på laget.

Hovedmålet til DRIVKRAFT er å innovere den nye generasjonen av klima-, miljø- og energiplaner til å bli effektive redskaper for omstilling til fornybar-samfunnet i distriktskommuner.

Delmål:

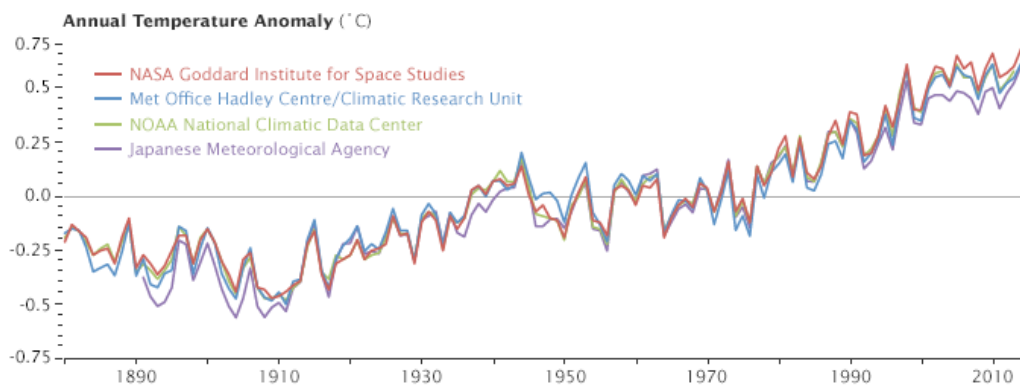
- Utnytte utålmodigheten og kunnskapen hos ungdom og næringsaktører som pådrivere for innovative strategier og tiltak i klima-, miljø- og energiplanene, gjennom arenaer som er utformet for å løse konkrete utfordringer i den enkelte distriktskommune.
- Styrke implementeringen av klima-, miljø- og energiplanene ved å opprettholde en dynamisk kontinuitet i samskapingsarenaene både i planleggings- og implementeringsfasen.
- Utnytte ungdommenes og næringslivets samlede kreativitet og kompetanse for å skape konkrete, bærekraftige løsninger.
- Gi begrepet «energiborgerskap» et innhold som er fruktbart i en distriktskommunekontekst.
- Teste ut om Plan- og bygningslovens bestemmelser har tilstrekkelig fleksibilitet som rammeverk for denne typen samskaping, og eventuelt foreslå endringer.
- Bruke erfaringene fra prosjektet til å gi anbefalinger til andre kommuner, regionale og statlige myndigheter og utdanningsinstitusjoner.

2. Status og utfordringer

2.1 Klima

De fleste klimaforskerne i verden er enige om at klimaet på jorda er i ferd med å endre seg på grunn av menneskers klimagassutslipp. Klima- og miljøendringer har alvorlige konsekvenser.

Figur 1 Temperaturutviklingen fra 1880 frem til 2014 i fire ulike tidsserier. Alle viser en tydelig oppvarming. Kilde: Cicero

Siden førindustriell tid er verden blitt over en grad varmere. Oppvarmingen ventes å fortsette utover i dette århundret. I årene som kommer vil oppvarmingen bli raskere og kraftigere jo lengre nord du kommer. Klimaendringene får aller størst effekt i Arktis på grunn av smeltende snø og is.

Rapporter fra FNs klimapanel viser at risikoen for både mennesker og natur er betydelig med fortsatt global oppvarming. Behovet for raske reduksjoner i klimagassutslippene er betydelig. Store utslippsreduksjoner før 2030 medfører større sjanse til å begrense den globale oppvarmingen til 1,5 grader.

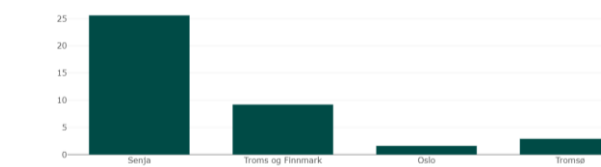
Klimaprofil for Troms viser at gjennomsnittlig årstemperatur i Troms er beregnet å øke med cirka 5,0 °C frem mot 2100. Den største temperaturøkningen beregnes for vinteren (cirka 6,0 °C), mens sommertemperaturen er beregnet å øke med cirka 5,0 °C. Selv om dette kan ha positive utslag som økt vekstsesong, vil Troms oppleve negative effekter som ekstrem nedbør, regnflom, stormflo og økt fare for jord og sørpeskred. Økt temperatur gir også økt sjøtemperatur og havforsuring. Dette vil påvirke livet i havet og endre fiskeriene.

2.2 Utslipp og opptak av klimagasser lokalt

Det slippes ut 380 130 tonn CO₂-ekvivalenter i Senja kommune (2020-tall, Kilde: miljødirektoratet). Hovedkilden til utslipp er industri, som utgjør >80% av utslippene, mens sjøfart, veitrafikk og annen mobil forbrenning bidrar betydelig.

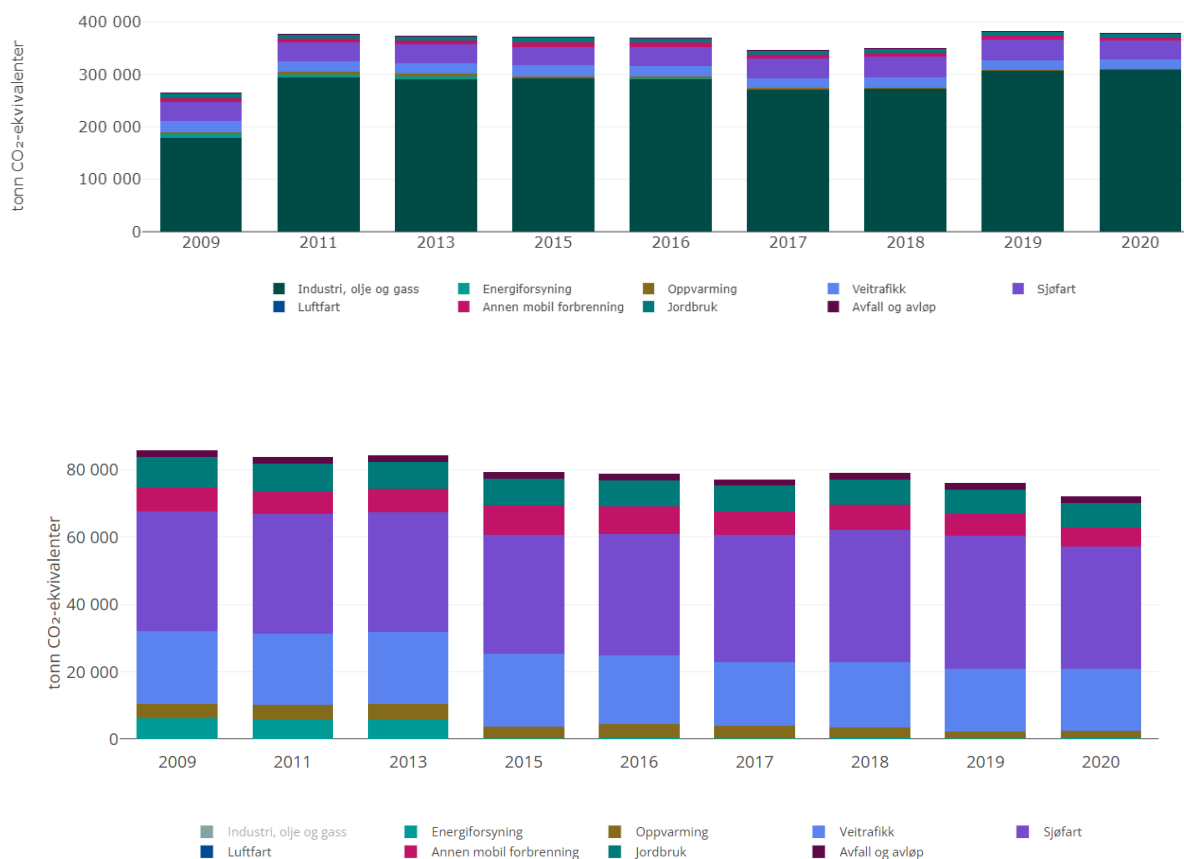
Per innbygger utgjør CO₂-utslippene 25,6 tonn pr. innbygger. Til sammenligning er snittet for Troms og Finnmark 9,2 tonn, og i Oslo 1,6 tonn. Hovedårsaken til at Senja har så høyt utslipp pr. innbygger er bidraget fra industri og sjøfart. Veitrafikk, mobil forbrenning og jordbruk er andre store kilder til utslipp.

Figur 2 Utslipp av CO₂-ekvivalenter pr. innbygger i Senja kommune, Troms og Finnmark fylke, Oslo kommune og Tromsø kommune. Kilde: Miljødirektoratet

Sektorfordelte utslipp per år Senja

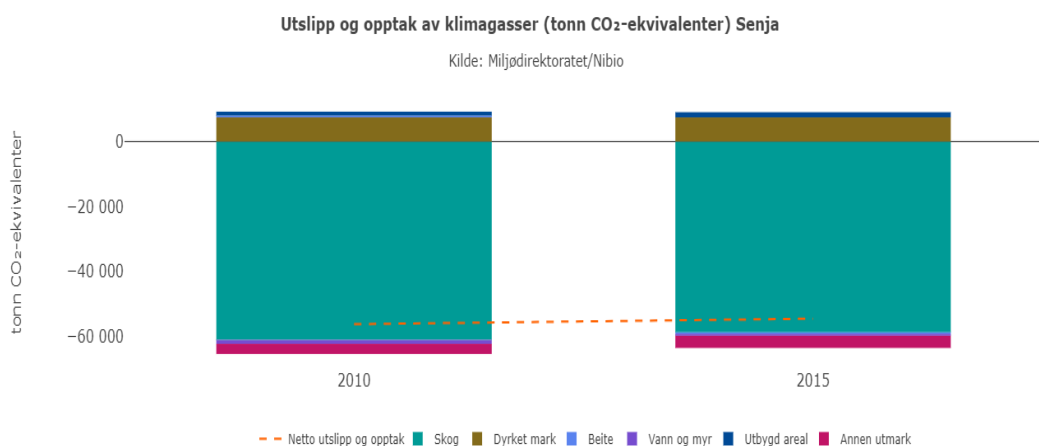
Kilde: Miljødirektoratet

Figur 3 Sektorfordelt utslipp av CO₂-ekvivalenter i Senja fra 2009-2020. Øverste del viser totalt utslipp, nedre figur viser fordeling av utslipp på alle sektorer utenom industri. Kilde: Miljødirektoratet

Senja kommune har store skogarealer, utmark og myr som bidrar til å ta opp CO₂. Netto opptak fra skog og utmark er likevel betydelig lavere enn utslippene. Sjøarealene er ikke tatt med i beregning.

Figur 4 Utslipp og opptak av klimagasser i Senja kommune. Kilde: Miljødirektoratet

Ser man på utviklingen i utslipp av klimagasser fra 2015 til 2020 har de totale utslippene økt med 2 % i denne femårsperioden. Utslipp fra industrien økte i samme periode med 5%. Utslipp fra avfallsforbrenning var tidligere betydelig høyere, men ble kraftig redusert i 2015 for så å øke noe de neste 5 årene. Utslipp fra oppvarming, veitrafikk, annen mobil forbrenning og jordbruk har alle blitt redusert i perioden.

Tabell 1 Viser utviklingen i utslipp av klimagasser fra 2015 til 2020. Utslipp fra energiforsyning er avfallsforbrenning

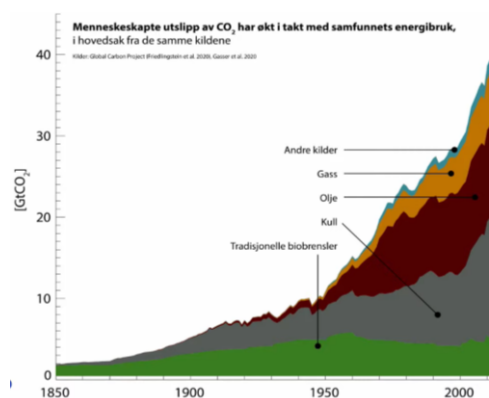
	Annen mobil forbrenning	Avfall og avløp	Energiforsyning	Industri, olje og gass	Jordbruk	Oppvarming	Sjøfart	Veitrafikk	Sum
2020	5 890	1 997	346	308 013	7085	2 086	36 222	18 491	380 130
2015	8 564	1 856	224	292 286	8046	3 480	35 439	21 662	371 556
Endring i %	-31 %	8 %	54 %	5 %	-12 %	-40 %	2 %	-15 %	2 %

2.3 Energi

Utslipp av klimagasser har sammenheng med vårt behov og forbruk av energi. Hvis Senja kommune skal bidra til å oppnå målene i Parisavtalen om kutt i utslipp av klimagasser, krever det en omstilling av energiforbruk som omfatter alle samfunnsområder og aktører.

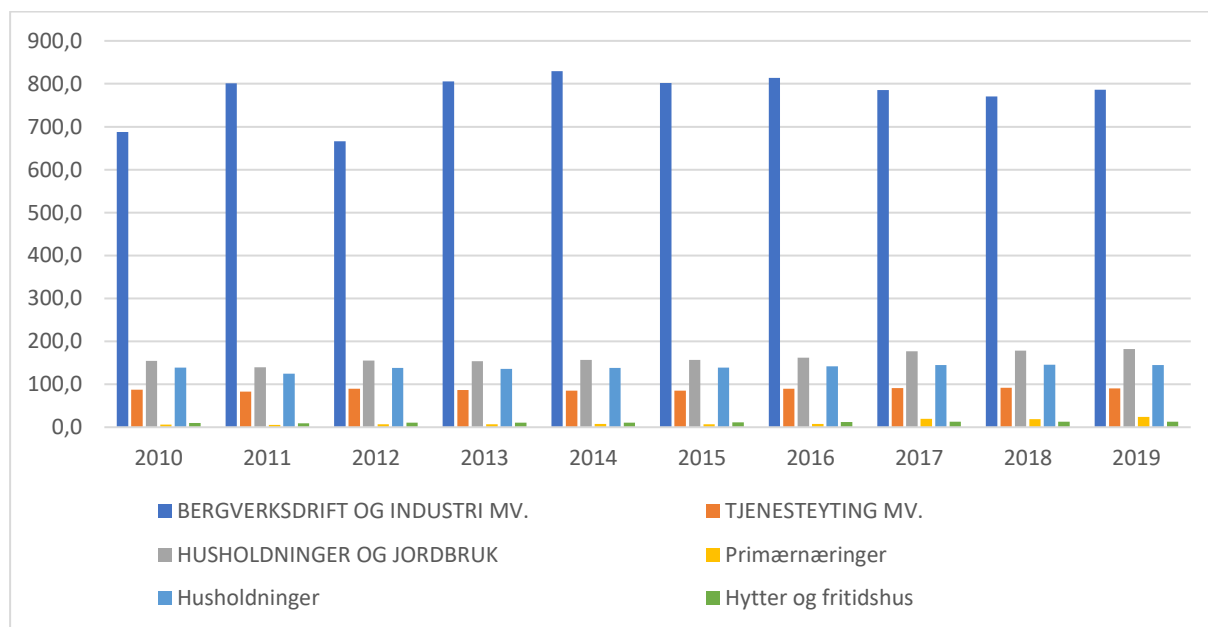
Energiøkonomisering og overgang fra fossile energikilder som olje, gass og kull til fornybare energikilder som vannkraft, vind- og solenergi er en viktig del av det grønne skiftet. Elektrifisering av transport og industri er aktuelle eksempler, andre eksempler er gjenvinning eller utvikling av produksjonsmetoder som krever mindre energi. Innovasjon og teknologiutvikling er en av nøklene til det grønne skiftet, og næringslivet en sentral kraft.

Figur 5 Menneskeskapte utslipp av CO₂ har økt i takt med samfunnets energibruk. Kilde: Cicero

Senja kommune har et relativt stort behov for energi i forhold til samfunnets størrelse på grunn av næringslivet i kommunen. Det eksisterende strømmettet har sine begrensninger og Senja kommune har allerede i dag utfordringer med energiforsyningen. Uten nye kilder til strøm, nye overføringslinjer, eller andre alternativer som kan sørge for stabil energitilførsel vil både eksisterende og kommende næringsutvikling stagnere.

Et skifte fra forurensende energikilder til fornybar grønn energi vil kreve at det tenkes nytt innenfor energiforsyning i kommunen. Smart Senja er et godt eksempel på prosjekter knyttet til nytenkning rundt hvordan framtidens energisystem skal utformes.

Tabell 2 Forbruk av strøm i Senja (Kilde SSB)

2.4 Miljø og naturmangfold

Parallelt med utslipp av klimagasser har vi de siste 50 årene globalt økt matproduksjonen, fiske og fangst, avirkning av skog og annet uttak av naturressurser betydelig.

Menneskelig aktivitet fører til at stadig flere arter står i fare for å bli utryddet. Det globale naturmangfoldet reduseres og klodens økosystemer påvirkes på en negativ måte. På artsnivå trues omtrent en fjerdedel av artene innenfor vel kjente artsgrupper av utryddelse, noe som er anslått til å omfatte omtrent en million arter på tvers av alle artsgrupper.

Utbygginger, fritidsboligbygging, friluftslivsaktiviteter og turisme er aktiviteter som både er avhengige av og forbruker naturmangfoldet i kommunen. Klimaendringer påvirker også i økende grad naturmangfoldet. En stor del av næringslivet i kommunen knyttet til havbruk, fiske, landbruk og reiseliv er avhengig av at vi i felleskap forvalter naturressursene på en god måte.

Kommunen har utarbeidet egen kommunedelplan for naturmangfold som skal kobles opp mot Klima, miljø og energiplan.

3. Rammer og premisser

3.1 Internasjonale rammer

Norge har, sammen med nesten alle land i verden, forpliktet seg gjennom Parisavtalen til å kutte i utslippsgasser. Målet i Parisavtalen er å holde økningen i gjennomsnittstemperaturen godt under 2 grader sammenlignet med før-industrielt nivå og å arbeide for å avgrense temperaturøkningen til 1,5 grader.

Norge har meldt inn en forpliktelse under Parisavtalen om å redusere utslippene av klimagasser med minst 50 og opp mot 55 prosent innen 2030 sammenliknet med 1990. Det er et avgjørende steg på veien mot at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Tap av biologisk mangfold er, sammen med den globale oppvarmingen, en av vår tids største utfordringer mot framtidig produksjon, forbruk og velferd. Konvensjonen om biologisk mangfold (CBD) fra 1992 er det mest sentrale globale rammeverket for å fatte beslutninger for å sikre biologisk mangfold.

Konvensjonen har tre målsetninger: bevaring av biologisk mangfold, bærekraftig bruk av mangfoldet og rettferdig fordeling av utbytte fra bruk av genetiske ressurser. De såkalte Aichi-målene, som var en strategisk plan med tjue internasjonale mål for å bevare naturmangfoldet, utløp i 2020. En gjennomgang viser at kun noen få delmål er oppfylt. Forhandlingene om et nytt globalt rammeverk for naturmangfold etter 2020 pågår fortsatt i 2022. Les mer på [konvensjonens nettsider](#).

3.2 Nasjonale føringer

De statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpassing slår fast at kommunene gjennom planlegging og øvrig myndighets- og virksomhetsutøvelse skal stimulere til, og bidra til reduksjon av klimagassutslipp. Planleggingen skal også bidra til at samfunnet forberedes på og tilpasses klimaendringene (klimatilpassing).

Regjeringen legger i nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023 vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn
- Å skape et trygt samfunn for alle

Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer, også i Norge.

St. melding 13 (2014-2015), «Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU», setter følgende krav til utslipp:

- Norsk klimapolitikk har som mål å bidra til utslippsreduksjon ute og hjemme slik at økning i global gjennomsnittstemperatur ikke overskrider 2-grader. Målsettingen er innen 2030 å kutte minst tilsvarende 40 % av utslippene i 1990.
- Det langsiktige målet er at Norge skal bli et lavutslippssamfunn i 2050.

Disse målene er nedfelt i Klimaloven fra 2018. Klimaloven har som formål å fremme gjennomføring av Norges klimamål som ledd i omstilling til et lavutslippssamfunn i 2050. Målet om 40 % reduksjon i utslipp innen 2030 er det som er meldt inn som Norges forpliktelser under Paris-avtalen. Norge har senere økt målet om å redusere utslippet av klimagasser til minst 50 og opp mot 55 prosent innen 2030.

St. Meld. 45 (2016–2017) «Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi» presenterer avfallspolitikkens rolle i en sirkulær økonomi, og vektlegger avfallsforebygging, økt ombruk og materialgjenvinning. Meldingen inneholder også en plaststrategi, som gjennomgår alle planlagte og igangsatte tiltak mot marin forurensning og spredning av mikroplast, både nasjonalt og internasjonalt.

Formålet til St. meld. nr 16 (2019-2020) «Nye mål i kulturmiljøpolitikken» er å presentere nye nasjonale mål i kulturmiljøpolitikken og å tydeliggjøre kulturmiljøfeltet som en viktig del av klima- og miljøpolitikken. Kulturmiljø er et felles gode og en viktig samfunnsressurs som kan bidra til både miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft. Meldingen presenterer tre nye nasjonale mål i kulturmiljøpolitikken, med vekt på engasjement, bærekraft og mangfold.

Kommunene er gjennom anskaffelsesloven pålagt å fremme klimavennlige løsninger i offentlige anskaffelser, og plan- og bygningsloven pålegger kommunene å ta klimahensyn i planarbeidet.

Kommunen har i tillegg til det som er nevnt her en rekke plikter innen miljøforvaltningen gjennom ulike miljørelaterte lover som f.eks. Forurensningsloven, Friluftsløven, Jordloven, Laks- og innlandsfiskeloven, Miljøinformasjonsloven, Motorferdselloven, Naturmangfoldloven, Plan- og bygningsloven, Skogloven for å nevne noen.

Aktuelle stortingsmeldinger, planretningslinjer og nasjonale forventninger:

- Stortingsmelding nr. 13 (2020–2021) Klimaplan for 2021–2030
- Stortingsmelding nr. 41 (2016–2017) Klimastrategi for 2030 – norsk omstilling i europeisk samarbeid
- Stortingsmelding nr. 45 (2016–2017) Avfall som ressurs – avfallspolitikk og sirkulær økonomi
- Stortingsmelding nr. 13 (2014-2015) Ny utslippsforpliktelse for 2030 – en felles løsning med EU
- Stortingsmelding nr. 25 (2015–2016) Kraft til endring — Energipolitikken mot 2030
- Stortingsmelding nr. 33 (2012-2013) Klimatilpasning i Norge
- Stortingsmelding nr. 21 (2011-2012) Norges klimapolitikk (klimameldingen)
- Stortingsmelding nr. 39 (2008-2009) Klimautfordringene – landbruket en del av løsningen
- Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019 – 2030
- Statlige planretningslinjer for klima- og energiplanlegging og klimatilpasning (28.9.2018)

3.3 Regionale føringer

Troms og Finnmark fylkeskommune har ikke utarbeidet egne planer eller strategier for klima og miljø etter sammenslåingen.

Regional klima- og energistrategi for Troms 2015-2025 omhandler utslippsreduksjon av klimagasser, tilpasning til klimaendringene og mål for energieffektivisering i Troms fylke. Strategien skal bidra til reduksjon i energiforbruk og utslipp av klimagasser regionalt, og bidra positivt til regional bærekraftig utvikling og regional tilpasning til forventede klimaendringer.

Regional forvaltningsplan vannregion Troms og Finnmark 2021- ble vedtatt våren 2021

4 Sentrale tema for klima-, miljø- og energiarbeidet i Senja kommune

4.1 Formål med kommunedelplan for klima, miljø og energi

- bidra til økt kunnskap og bevissthet om kommunens utfordringer og muligheter knyttet til klima, miljø og energi
- sette klare mål for reduksjon av klimagassutslipp i kommunen innen 2030
- identifisere konkrete tiltak hvordan kommunens egen organisasjon, det politiske miljøet, kommunens næringsliv og innbyggere kan bidra til å redusere klimagassutslipp i kommunen.

4.2 Klimagassutslipp

Senja kommune ønsker å bidra til reduksjon av klimagassutslippene, både som kommunal myndighet, tjenesteyter, tilrettelegger, innkjøper og eier. Målet er at Senja skal bli en lavutslippskommune innen 2050. Skal klimagassutslippene i kommunen ned må det skje gjennom en felles innsats fra næringsliv, befolkning og kommune.

Næringslivet bidrar til en stor andel av klimautslippene i kommunen. Kutt i sektorer som industri, landbruk, fiskeri og havbruk vil være sentralt. Mange av bedriftene er samtidig godt i gang med å bidra til det grønne skiftet gjennom å endre driften sin mot lavere utslipp. Innovasjon og teknologiutvikling er en av nøklene til det grønne skiftet, og næringslivet en sentral kraft.

4.3 Energi

Det grønne skiftet vil være avhengig av fornybar energi som kan erstatte olje, gass og kull. Både energiøkonomisering, smartere energibruk og økt tilgang til fornybar energi vil være nødvendige grep i et grønnere Senja. Det er viktig å se på hvordan man i større grad kan utvikle løsninger lokalt gjennom ressursbruk og energiproduksjon.

Det gis et signal til kraftprodusenten at kommunen ønsker å være åpen for at det kan vurderes om det er mulig å øke produksjonen ved kraftverkene, eksempelvis ved å sikre bedre utnyttelse av vannreservoarene og/eller oppgradering av turbiner i kraftverkene.

4.4 Klimatilpasning

Klimaendringer er allerede pågående og vil øke i årene som kommer, noe som vil kreve helhetlig planlegging. Kommunen må være forberedt og forholde seg til disse endringene både i planlegging, drift og i saksbehandling.

4.5 Bevisstgjøring

Kommunen skal jobbe aktivt med holdningsendring for å bidra til det grønne skiftet hos kommunens innbyggere og næringsliv.

5 Organisering og planprosess

5.1 Organisering

Styringsgruppe

Utvalg for samfunnsutvikling skal være styringsgruppe for planarbeidet og skal gjennom aktiv medvirkning være med på å utforme planen.

Administrativ organisering

Planen skal i stor grad utarbeides av kommunens administrasjon, men det kan være aktuelt å hyre inn ekstern bistand til deloppgaver. Planarbeidet vil bli ledet av plan og utvikling, men de fleste av kommunens øvrige virksomheter vil bli involvert i arbeidet. Dette gjøres for å sikre intern administrativ forankring av planen.

Det nedsettes en administrativ faggruppe med ansatte fra strategisk ledelse, landbruk og miljø, plangruppen, innkjøp, næring, eiendom, prosjektledelse og drift. Disse skal bidra med å utføre konkrete arbeidsoppgaver knyttet til planarbeidet. Gruppen skal ha møte hver måned.

Prosjekt DRIVKRAFT

Prosjekt DRIVKRAFT hadde oppstart i 2021 og vil løpe fram til 2025. Prosjektet vil bidra til involvering av ungdom og næringsliv på nye måter i planprosessen. Dette er nærmere beskrevet under pkt. 4.2. Prosjektet ledes av Plan og utvikling, som samarbeider tett med næring i Senja kommune og med Nordavind utvikling, som har ansvar for ungdomsforskerordningen. Forskere ved UiT Norges Arktiske Universitet har ansvar for forskningsdelen av prosjektet, og vil følge prosjektet og prosessen med utarbeidelse av KME-plan i Senja og de samarbeidende Lofot-kommunene tett.

Referansegrupper og aktører

Følgende kan være aktuell å invitere til å delta i utforming av planen gjennom deltakelse i referansegrupper eller som aktører:

Næring/miljø: Store industribedrifter, Troms Kraft, Senja Avfall og mindre enkeltbedrifter

Næringsforeninger/klynger: Profilgruppa, Sjømatklyngen Senja, Visit Senja Region, Næringsforeningen i Finnsnesregionen

Organisasjoner: Bondeorganisasjonene, samiske organisasjoner, fiskeriorganisasjonene og miljø, friluft- og klimaorganisasjoner.

Prosjekter: Leverandørutvikling (Næringshagen Midt-Troms), Industri 2020 (Profilgruppa + Sjømatklyngen), Smart Senja (Troms Kraft, UiT, Senjahopen og Husøy).

Ungt Entreprenørskap, Ungdomsrådet, barn unge og interessegrupper

5.2 Medvirkning

Medvirkning vil i stor grad være koblet opp mot DRIVKRAFT, som har som et av sine mål å fornye medvirkningsprosessen. Andre grupper vil også bli involvert som beskrevet ovenfor.

Ungdomsforsker-ordning er en del av DRIVKRAFT-prosjektet. Ungdomsforsker-ordninga vil i løpet av prosjektperioden omfatte ca. 20 elever, og går ut på at enkeltbedrifter samarbeider med elever, lærlinger og faglærere på videregående skoler om konkrete utviklingsoppgaver knytta til virksomheten i den enkelte bedrift. Utviklingsoppgaven vil være innretta mot bærekraft, fornybar energi og klima, og være relevant innenfor den fagretninga som eleven har valgt. Arbeidet som gjennomføres, og resultatene som kommer ut av det skal tematiseres i KME-verkstedene gjennom presentasjoner og ved at arbeidet blir diskutert opp mot elementer i KME-planen. Bedriftene vil slik få satt klima- og energispørsmål på dagsorden, få tilført faglige ressurser for å arbeide med løsninger og bruke egne erfaringer til å påvirke kommunens KME. Ungdomsforsker-ordningen foregår fra høsten 2022 til høsten 2025.

Participatory Value Evaluation (PVE). Dette er en ny, digital plattform for medvirkning, som gjennomføres i samarbeid med Technische Universitetet Delft. Dette skal gjennomføres to ganger i løpet av prosjektperioden.

Her inviterer ungdommer i ungdomsskole og videregående skole, samt næringslivsledere til å innta politikernes posisjon. De vil gjennom en digital plattform få presentert reelle avveininger eller beslutningssituasjoner, med valgmuligheter. Spørsmålet kan handle om planbeslutninger, unntak fra disse, konkretisering av strategier og tiltak, tidsperspektiv. De må avveie argumenter for og mot bestemte valg. Beslutningssituasjonen utformes i et samarbeid mellom politikere og planleggere i den enkelte kommune, forskerne ved TU Delft og forskerne ved UiT.

KME-verksteder:

Kommuneverksteder: Dette er planverksteder der ungdommer, næringsliv, politikere og planleggere deltar. KME-verksted skal gjennomføres en gang i året i forbindelse med planprosessen. I verkstedene legges det vekt på

1. at erfaringene fra ungdomsforsker-ordninga og PVE bringes inn i plan- og implementeringsprosessen i den enkelte kommune
2. at kommunens erfaringer med plan- og implementeringsprosessen formidles til ungdommene og næringslivet
3. formidling av forskerteamets underveis-analyser.

Hovedpoenget er å undersøke gjennom diskusjon og ved bruk av kreative teknikker hvordan disse elementene kan bidra til å gjøre KME-planene og implementeringen av dem til effektive redskaper for omstilling til fornybar-samfunnet.

Prosjektverksted: To ganger i løpet av hele prosjektperioden samles ungdomsforskere, ungdomsråd, næringsliv, politikere og planleggere i alle de tre samarbeidende kommunene til et større KME-verksted der også de øvrige kommunene i Lofoten vil delta, og der relevante erfaringer fra Lofot-prosjektet «De grønne øyene» bringes inn.

Prosjektverkstedene organiseres av Lofotrådet. Verkstedene er møteplasser og arenaer for utveksling av erfaringer der konkrete spørsmål, avveininger og dilemma ved innholdet i KME diskuteres ut fra ei målsetting om at diskusjonen skal lede fram til mest mulig konkrete og bærekraftige forslag til løsninger, og der spesielt spørsmål om samskaping på tvers av kommunegrenser aktiveres. I prosjektverkstedene er det med andre ord meningen at kommunene skal lære av hverandre. Alle de tre kommunene og UiT vil samarbeide med Lofotrådet om utformingen av prosjektverkstedene.

5.3 Utredninger

Beregning av kommunens klimafotavtrykk. En analyse som skal gi en oversikt over kommunens utslipp fra egen drift og investeringer.

5.4 Fremdriftsplan

Aktivitet	2022				2023				2024				2025	
	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv	3.kv	4.kv	1.kv	2.kv
Politisk behandling	x	x									x	x		
KME-verksted				x			x			x				
Felles KME-verksted			x							x				
PVE			x										x	
Ungdomsforskere			x		x	x	x	x	x	x	x	x	x	
Drivkraftsamlinger	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x